

قازاق اۆز اھلبیەتنىڭ قانۇنسى

ۇلتىق وىندار

1

شىنجاڭ خالىق باسپاسى

تازاق ادبىيەتىنىڭ تەتقىقاتى

ۇلتتىق ويىندار

1

شىنجاڭ خالىق باسپاسى

ۋىرەنجى 2009

图书在版编目(CIP)数据

哈萨克民间文学大典. 民间游戏. 1: 哈萨克文/布尔力克 编. — 乌鲁木齐: 新疆人民出版社, 2009. 6

ISBN 978 — 7 — 228 — 12396 — 4

I. 哈... II 布... III. ① 哈萨克族—民间文学—作品综合集—中国—哈萨克语(中国少数民族语言) ② 哈萨克族—游戏—中国—哈萨克语(中国少数民族语言) IV. I277

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2009)第 068243 号

责任编辑: 苏里坦汗

责任校对: 哈力木拉提

封面设计: 夏提克

哈萨克民间文学大典— 民间游戏(一) 哈萨克文)

布尔力克 编

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮政编码: 830001)

新疆新华书店发行

新疆八百印务有限公司印刷

880×1230 毫米 32 开本 8 印张

2009 年 6 月第 1 版 2009 年 6 月第 1 次印刷

印数: 1 — 3000

ISBN 978 — 7 — 228 — 12396 — 4 定价: 15.00 元

از ۇلتىز تاڭداۋلى كىتاپتارىن شىعارۋعا ارنالعان مەملەكەتتىك قارجى ارقىلى دەمدىلگەن نىشان

全国少数民族出版资金资助项目

جاۋاپتى رەداكتور: سۇلتانقان سىمىتجان ۇلى
كوررەكتور: قالمۇرات جارىمۇقامەت ۇلى
مۇقاپاسىن جوبالاعان: شاتتىق اكسا

قازاق اۋىز ادەبىيەتىنىڭ قازىناسى —

ۇلتتىق ويىندار (1)

باسپىغا داينىدىلعان: بىرلىك ناۋكەن ۇلى

✱

شىنجاڭ خالىق باسپاسى باستىردى
(ئۈرۈمچى قالاسى، وڭتۇستىك ازاتتىق كوۋشەسى، 348 - ئۇلا)

شىنجاڭ شىنخۇا كىتاپ دۇكەنىنەن تاراتىلدى
شىنجاڭ باباي باسپاسىتىرى شەكىتى سەرىكتىگىندە باسلىدى

فورمات 1/32 880 × 1230. 8 باسپا تاپاق

2009 - جىل، ماۋسىم 1 - باسپاسى

2009 - جىل، ماۋسىم 1 - باسلىۋى

تىراجى: 3000 — 1

ISBN 978 — 7 — 228 — 12396 — 4

باعاسى: 15.00 يۋان

باسيادان

قازاق حالقىنىڭ اۋىز ادەبىيەتى ءوزىنىڭ كوركەمدىك -
يدەيالىق نارىمەن، ەستەيكالىق قۋات - تەگەۋرىنىمەن، ءتۈر -
جانرلارنىڭ مولدىعمەن، تاقىرىپتىق جانە سىۋجەتتىك
بايلىعمەن، قوعامدىق - الەۋمەتتىك جانە تارىيەلىك تەرەڭ ءمان -
مازمۇنىمەن ەرەكشەلەنەدى . ول كۈنە تاس داۋىرىندە پايدا بولپ،
تۈركىلىك تۈستى باستان كەشىرگەن، ودان بەرى دە قازاق
حالقىنىڭ قالىپتاسۋ تارىخىمەن بىتە قايناسىپ، بىرگە جاساپ
كەلە جاتقان تەڭدەسى جوق رۋحاني مۇرا. ول بايرىعى انا -
بابالارىمىزدىڭ نانم - سەنىمدەرىنەن، تارىخىنان، تۇرمىس -
تىرشىلىگىنەن، اسىل - ارمانى، بىيك مۇراتىنان جان - جاقىنى
ماعلۇمات بەردى ءارى ۇلتتىق رۋحاني مادەنيەتتىڭ عاسىرلار
تىزبەگىندەگى تاريحي وزگەرىسەن، ەتىكالىق سانامەن قارايبلاس
ءجۈرپ وتكەن جولسىن دا كوز الدىمىزعا ەلەستەتە الادى . اۋىز
ادەبىيەتىنىڭ شىعارۋشىسى دا، تاراتۋشىسى دا، تىڭداۋشىسى دا -
حالىق. سوندىقتان، ول شىن مانىندە، حالىقتىڭ ءوز ەششىسى
بولپ تاپىلادى. ياعنى اۋىز ادەبىيەتى - حالىق
شىعارماشىلىغىنىڭ ايرىقشا سالاسى، اۋىزشا شىعارىلىپ، اۋىزشا
تاراعان كوركەم ادەبىي تۈنىدىلاردىڭ جىيىنتىق اتاۋى. سونىمەن
بىرگە، عىلىم مەن مادەنيەتتە «حالىق شىعارماشىلىعى»،
«حالىقتىڭ اۋىزشا ءسوز ونەرى» دەيتىن اتاۋلار دا وسىعان جاقىن
ماعىنادا قولدانىلادى. 1846 - جىلى اعلىشىن عالمى ۋىليام
تومس ۇسىنعان فولكلور (اعلىشىنشا حالىق دانالىعى) ءسوزى دە

اۋىز ادەبىيەتى ئاتاۋى ءۇشىن حالىقارالىق علمىي ئاتاۋ رەتىندە قابىلدانعان. بۇلاردىڭ قاي - قايسىسى دا ءبىرىنىڭ ورنىنا ءبىرى قولدانىلىپ كەلەدى. باتىس ەۋروپا، امەرىكا، اۋسترالىيا حالىقتارىنىڭ ءىمىنىدا بۇل ءسوزدىڭ ماعىناسى تىم اۋقىمدى، ول حالىقتىڭ كىم - كەشەك، قۇرال - جابدىق، ادەت - عۇرىپ، تۇرمىس - سالت، نانىم - سەنىم، سونداي - اق، ءتۇرلى كوركەمونەرىن (پەنەيا، مۇزىكا، ءبى، ويۇ - ورنەك، توقىما ونەرى، ت. ب) تۇتاستاي ئاتاۋ ءۇشىن قولدانىلادى. بۇل جاعىنان العاندا ول تەك اۋىز ادەبىيەتىن عانا ەمەس، «ەتنولوگىيا»، «ەتنو مادەنىيەت» دەيتىن ءىمدارمەن دە ساباقتاسىپ، ماعىنالاىپ جاتادى. قازاق ادەبىيەت تانۋ علمىنىداى «اۋىز ادەبىيەت» دەگەن ءىم دا «فولكلوردىڭ» وسى مانىمەن ساباقتاس دەپ قاراۋعا ابدەن بولادى. بۇلار ءبىرىن - ءبىرى تولىق سىپاتتاي بەرەدى. اۋىز ادەبىيەتىن زەرتتەيتىن علمىدى «فولكلور» دەپ ئاتاۋىمىزدا وسىعان بايلانىستى.

ءبىز وسى ۇستانىمدى باسشىلىققا الا وتىرىپ، قازاق ادەبىيەتىنە ەڭبەك سىڭىرگەن ءبىر ءبولىم عالمىداردى نەشە مارتە شەكە ءتۈيىستىرىپ «قازاق اۋىز ادەبىيەتىنىڭ قازىناسى» دەگەن فولكلور ئاتاۋىنا سىيمىدى تاقىرىپتا ۇلاىپالى كىتاپ شىعارۋدى مىندەتكە الدىق. ماقسات - فولكلورعا جاتاتىن دۇنيەلەردى شاما بار تولىق قامتۇ. ويتكەنى، كوشپەلى قوعامدا فولكلور بەلگىلى ءبىر الەۋمەتتىك تۈپتىڭ عانا شىعارماشىلىعى ەمەس، جالپى حالىقتىڭ حانى مەن قاراسىنا، باتىرى مەن بىيىنە، بايى مەن كەدەيىنە ورتاق ونەر، امبەگە تىەسەلى مۇرا. سول تۇستا بۇكىل قوعام اۋىزشا ونەر مەكتەبى بولدى. وسىعان لايىق اۋىز ادەبىيەتىنىڭ جۇگى دە وراسان زور بولدى. حالىقتىڭ تارىحي زەردەسى، فىلوسوفىالىق وي - تۈيىندەرى، پەداگوگىكالىق

تاجىرىيەسى، ادامگەرشىلىك ولشەمدەرى، كاسپىتىك ادەبىيەتكە
ءتان كوركەمدىك سۇرانستارى. تەاتىلىق ونەرگە تيەسەلى ەسەسى
اۋىز ادەبىيەتىنە جۇكتەلدى. ءس جۇزىندە اۋىز ادەبىيەتىنىڭ
ارالاسپايتىن سالاسى قالعان جوق. ءبىز بايىرىعى اتا -
بابالارىمىزدىڭ وسىنداي ونەر مەكتەبىنەن جارالعان بارلىق
دۇنيەلەرنىڭ باسەن بىرىكتىرىپ جالپى حالققا، كەلەر ۇرپاققا،
زەردەلى زەرتتەرمەندەرگە تابىس ەتۋ ماقساتىندا «قازاق اۋىز
ادەبىيەتىنىڭ قازىناسىن» الدارىڭىزعا تارتتىق.

قازاق اۋىز ادەبىيەتى ۇلكەن تۇلعالدان باسپا ءسوز بەتتەرىندە
جارق كورىپ بولدى. ءبىراق، ءالى دە شاشىراندى كۇيدە. رەفورما
جاساپ، ەسك اشۋدان بەرگى 30 جىل بويى شىنجياڭ حالقى
باسپاسىنان اڭىز - ەرتەگىلەر، قارا ولەڭدەر، قىسا - داستاندار،
قازاق ەمشىلىگى، دەنە تارىيە، ۇلتتىق اس - تاعامدار، ت.ب.
فولكلورعا قاتىستى دۇنيەلەر ۇزبەي جارق كورىپ كەلەدى.
1979-جىلدان باستاپ «شالەين» جۇرنالىن شىعارىپ اۋىز
ادەبىيەتىنىڭ العاشقى سونى مۇرالارىن جىناپ، تۇڭعەش توپتا
باسىلىم كورسەتتى. ءبىز بۇل جولى وسى نۇسقالاردى نەگىزگە
الا وتىرىپ جانە ەلىمىزدىڭ ءشى - سىرتىندا باسلىم تاپقان
نۇسقالارىن سالىستىرۋ، سارالاۋ، تولىقتاۋ، رەتتەۋ ارقىلى
جانرلار بويىنشا جۇيەلى قۇراستىرىپ وتىرمىز.

قازاق اۋىز ادەبىيەتىنىڭ ءتۇر - جانرلارى مول جانە كۇردەلى
بولىپ كەلتەندىكتەن جانرلىق جاقتان ءبولۋ بىزگە قىيىندىق
تۇدىردى. ءتۇرلى تانىمدار ارا تالاس - تارتىستان سولق اقىندار
ايتىسى، اڭىز - ەرتەگىلەر، باتالار، جاڭىلتىپاشتار، جۇمباقىتار،
جىراۋلار جىرلارى، زالڭ - جارىلار، كۇلىدىرگىلەر، قارا
ولەڭدەر، قىسا - داستاندار، ماقال - ماتەلدەر، مىسال -
تامىسلەر، تۇرمىس - سالت جىرلارى، ۇلكەسلەر، ۇلتتىق

ويىندار، خالىق اندەرى، شەجرە، شەشەندىك سوزدەر دەپ ون
 سەگىز توپقا جىكتەدىك. علمىي ءبولۇ جاعىنا قاتال تالاپ
 قويغانمىزبەن كەيىنر وقشاۋ قالاتىن جانرلاردى وسى توپتىڭ
 ئىچىلى بىرنە تەلىدىك. مىسالى: ميفتەرگە قايسىلار جاتادى،
 ائىزدارعا قايسىلار جاتادى دەگەن سياقتى ماسەلەرگە كەلگەندە
 پىكىر بىرلىگىنە كەلە الماعاندىقتان «ئىز - ەرتەگىلەر» دەگەن
 ءىر اتپەن جىبەرپ ئىچىنا قاراي ورنالاستىردىق. ماقال -
 ماتەلدەر بۇدان بۇرىنقى باسلىمداردىڭ جانە شەتەلدەگى
 باسلىمداردىڭ بارىندە تاقىرىپتارعا بولىنگەن، ءىراق، مۇنداي
 ماقال - ماتەلدەر وتە كوپ قايتالانادى، ويتكەنى، قازاقتىڭ ءىر
 ماقالى بىرنەشە ماعىنا بەرپ، بىرنەشە تاقىرىپتى قامتىدى.
 سوندىقتان، ءىز الفاۋىت تارتىپكە سالىپ (ءىرىنشى جولدىڭ
 ءىرىنشى دىبىسەن نەگىزگە الپ) شىعاردىق. خالىق اندەرىنىڭ
 قاي ءىرىن ساق تا تۇلىۋ ائىزى، تارىخى بار ءارى خالىقتىق
 قاسىيەتى بويىنشا كوپ ۋارىانتتى. ءىز خالىق اراسىنا ەڭ كوپ
 تاراعان ءىر نەمەسە بىرنەشە ۋارىانتتىن نەگىز ەتتىك. سونمەن
 بىرگە مۇمكىندىگىنشە ەڭ بايرىقى نۇسقاسىن اۋدى ولشەم
 ەتتىك. ال، بەتاشار مەن باتالار تومىنا دا وسى ءۇردىستى
 ۇستاندىق، نەگىزىنەن خالىقتىق سىپات العان تۇندىلاردى
 بەردىك. قالعان پىكىردى وقىرمان ءوز قولدارىنا العان سول
 ايتار دەپ وسى بويىنشا باسۋعا كەلىستىك.

شىنجاڭ خالىق باسپاسى
 2008 - جىل، شىلدە

مازمۇنى

ات ۋىستى ۋىندارى

3	قازاق خالقى جانە جىلقى
40	جىلقى تانۋ جانە ساراپتاۋ ونەرى
45	اتبەگىلىك ونەرى
51	قۇلاگەر
65	ات سىنى
68	جۇيرىكتەردى باپتاپ - باۋلۇ ونەرى
68	جاسىنان باپتاۋ
69	ساقا جۇيرىكتەردى باپتاۋ
71	ات ۋىستى ۋىندارىندا پايدانلاتىن قارۋ - جاراقتار
88	جىلقى ەرەكشە ەستى مال
91	قازاق خالقىنىڭ ات ۋىستى كوڭىل اشۋ ۋىندارى
107	اس بەرىپ، ات شاپتىرۋ
113	ساياتشىلىق ونەرى
123	ات ۋىستى ۋىين تۈرلەرى
123	تاي شاپىس
124	قۇنان شاپىس
125	ات شاپىس
127	الامان بايگە
139	ات شاپىس ەرەجەسى
150	جورعا جارىسى
152	جورعا جارىسىنىڭ ەرەجەسى
161	كوكپار

165		ويىن تارتىس
166		دودا
167		لاق تارتۇ
167		كوكپار تارتۇ
168		الامان
168		كوكپار تارتۇ ەرەجەسى
180		قىز قۇار
182		قىز جارىس
182		كۈمىس الۋ
182		تەڭگە اتۇ
183		اۋدارسپاق
184		قامشىگەرلەر سايىسى
184		قامشى تاستاۋ جارىسى
185		شوقپار دوپ ويىنى
186		ات ومىراۋلاستىرۇ ويىنى
187		ساقپان اتۇ
188		اتتى كەدەرگىدەن سەكىرتۇ
189		ات ۇستىندە تۇرىپ ارقان تارتۇ
189		ات ويناتۇ
190		اتقا ءمىنىپ ورامالعا تالاسۇ ويىنى
190		جەردەن قول جاۋلىق ءىلۇ ويىنى
191		سالىۋرىن
192		ءيت جۇگىرتۇ
192		نەڭگە ءىلۇ
194		قادا ءىلۇ جارىس ەرەجەسى
199		ات ۇستى سايىس وندىرلەرىنە باۋلىۇ
201		تارتىسپاق
201		تاستاماق
202		السپاق
202		قارعىماق

203		سالسپاق
204		شانسپاق
204		شابسپاق
205		اتسپاق

سپورتتىق ويندار

209		التىن قاباق
209		سىقىرلى تاياق
209		جامبى اتۇ
210		قازىق ۇرۇ
211		ساقپان
211		تاياق لاقتىرۇ
211		تىماق ۇرۇ
212		جاۋىرىن وينى
212		جاۋىرىننىڭ باسىن ۇشىرۇ
212		جاۋىرىننىڭ قاناتىن سىندىرۇ
212		جاۋىرىننىڭ ەتەگىن سىندىرۇ
213		جىلىك سىندىرۇ
214		بالۋان
215		اساۋ ماستەك
216		جاياۋ جارس
216		ارقان تارتۇ

كوڭىل اشۇ ويندارى

219		تۇبىق جاسىرۇ
219		شىدەر شەشۇ
220		تۇيىلگەن ورامال
221		التىباقان
222		تۇيە - تۇيە

- 223 تۇتقىن الۋ
- 223 اقسۇيەك
- 225 اقتايلاق
- 226 بالتام تاپ
- 227 ماڭدايغا شەرتۋ
- 228 قاقباقل
- 230 سوقىر تەكە
- 230 سوقىر تىشقان
- 231 جۇلدىز ساناۋ
- 231 تىققان ئىدايدى يىسكەپ تابۇ
- 232 كەل پىشاق
- 232 باقانغا ئىچىسىز بايلاۋ
- 233 قىنامەندە
- 233 قىز كادە
- 234 قىز - ئۇرى
- 234 كۈزەم الۋ دۇمانى
- 235 خان چاقسى ما (1)
- 236 خان چاقسى ما (2)
- 237 جۈزىك تاستاۋ
- 238 تاقىا تاستاۋ
- 239 كوز بايلاۋ
- 240 قول سوقىاق
- 241 قوناق كادە
- 241 دوپ سوققى
- 242 جامباس سىپار
- 243 ۈلكەن قارىز بەن كىشكەنە قارىز
- 243 ئىر تال شى
- 244 شىت جۈرگىرتۋ ويىنى
- 245 اىگۈلۈك
- 246 ورتەكە

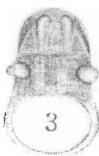
ات ۇستى وىندارى

قازاق حالقى جانە جىلقى

جىلقى — قازاق حالقىنىڭ جانى، زاتتىق جانە رۋحانىي تىرەگى. قازاقسىز — جىلقىنى، جىلقىسىز قازاقتى كوز الدىعا ەلەستەتۈ مۈلدە مۇمكىن ەمەس. انە، سوندىقتان دا، قازاق حالقى «المىساققان بەرى» «ەر قاناتى — ات»، «جىلقى — ءتورت تۈلىكتىڭ تۈرەسى» دەپ جىلقىنى وزگە تۈلىكتەرگە قاراعاندا جانىنداي جاقسى كۈرەدى، ارىنداي ارداقتايدى. جىلقىسىز جايىۋ قالۋدى — نامىس، قورلىق سانايدى. ءتىپتى، وگىزگە ءمىنۋدى ولسمەن تەڭ دەپ، جىلقىسىز قازاق وزدەرىن تولىق قاندى قازاق ەسەپتەمەيدى. جىلقىنى — قۇسا جەتەتىن، قاشسا قۇتلاتىن قاناتىنا؛ قىسىلعاندا كۇش — قايرات بەرەتىن زاتتىق جانە رۋحانىي تىرەگىنە بالايدى. جەك كۈرگەن ادامدارىن «جايىۋ قال» دەپ قارعايدى. سەبەبى، ءوز زامانىندا قازاقتا جايىۋ قالۋدان ارتىق قورلىق بولماعان. قىسقا، جىلقى مەن قازاق، قازاق پەن جىلقى ءبىر — ءبىرىسىز ءومىر سۈرە الماعان. ءتورت تۈلىك مالدى تەل وسىرگەنمەن، باسقا تۈلىكتەردى تەك ەكونوميكالىق قاجەتتەرى ءۇشىن پايدالانىپ، جىلقىنى ولاردان بولەك قاراپ، ونى كۇش — قايراتتىڭ، ءسان — سالتاناتتىڭ، بايلىق پەن مارتەبەنىڭ باستى ولشەمى ەتىپ؛ جىلقى ءپىرى «قامبار اتا» دەپ ارداقتاپ، جىلقىنى باعىپ — باپتاۋدا قامبار اتلعا ءتاۋ ەتۋدى اتا — بابالارى — ساق، عۇن، قاڭلى، ءجۈز، ءويسىن، الاندار سەكىلدى ءدال قازىرگە دەيىن ءمىتپاي جالعاستىرىپ كەلگەن. بۇل تۋرالى مىناداي ءبىر اڭىز بار:

جىل سانائۇمىزدان 8888 جىل بۇرىن قازاقتىڭ احراپ دەگەن وتە وزبىر، ءوزىمىش قاتىگەز حانى ءوزىنىڭ بىرگە تۇعان قامبار دەگەن نىسىنىڭ ءۇش جولبارس اتىپ اكەلگەنىن ەستىپ: «قامبار اتىپ

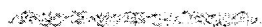
اكەلگەن ۋەش جولىبارىستىڭ تەرىسىن تەز بارىپ الىپ كەلىڭدەرا»، دەپ
 ەكى نوكەرىن جۇگىرتىپ جىبەرىپتى. وعان قامبار اشۇلانىپ: «اعاما ايتىپ
 بارىڭدار، بۇل رەت ۋەش جولىبارىستىڭ تەرىسى ەمەس، ۋەش تىشقانىنىڭ
 تەرىسىن دە بەرمەيمىن! اعامنىڭ بارغان سايىن ارانى اشلىپ، نىسابى
 كەتىپ، ار - ۋياتتان بەزىپ بارادى. قولدا بارىنا قاناعات قىلىسىن،
 شۇكىر دەسەن، نىسابىسىزدىڭ اجالى - قۇلقىنىنان دەگەن» دەپ
 اعاسىنىڭ ەكى نوكەرىن قۇپ جىبەرىپتى. قامبارغا كەكتەنگەن قاتىگەر
 خان سول كۈنى كەشتە قامباردىڭ ۇيقتاپ جاتقان ورايىنان پايدالانىپ،
 ونى ۇستاپ، بايلاىپ الىپ: «سوزىمدى تىڭدامادىڭ، سۇراغانىمدى
 بەرمەدىڭ» دەپ ۇير قۇلاسىن كەسىپ الىپ، التى ايلق سىستاعى
 بەتباق دالاعا «كەنەزەسى كەۋىپ شولەن ۇلسىن» دەپ اپارتىپ تاستاپتى.
 ادام بالاسى باسپاغان ەلسىز، سۇسىز شول دالادا جالعىز قالغان قامبار
 قاتتى مۇڭايىپتى. اعاسىنىڭ زۇلىمدىغىنا قاتتى كەكتەنىپ، تىرلىك

جولىن تاۋىپ، اعاسىنان كەك الۋعا
 بەكىپتى. ۇساق اك - قۇس پەن
 كەيىر جاندىكتەردى اۋلاپ جەپ، باسى
 اۋعان جاققا «ۇير تىرشىلىك جولى
 تابىلار» دەگەن ۇمىتىپەن جۇرە
 بەرىپتى. كۈندەردىڭ بىرىندە اشتان
 بۇردىغىپ، شولەن قاتالاپ جىغىلىپ،
 ەسى اۋىپ جاتىپ قالىپتى. ول ارادا

قاناشا جاتقانى بەلگىسىز، شۇرقىراغان، كىسىنەگەن داۋىستان ەسىن
 جىيىپ ويانا كەلسە، كۈن ارقان بويى كوتەرىلىپ سىي باستالغان ەكەن.
 باسىن كوتەرىپ قاراسا، ۇير كولىدىڭ جاعاسىنا تاقاۋ جەردە جاتىر ەكەن.
 انداى جەردەگى شاعىن كولىدەن قالىڭ جىلقى سۇ ۇشىپ، قۇلىن -
 تايىلار كولىدى اينالا شاۋىپ وىىن سالىپ ۇجۇر ەكەن. قامبار ورنىنان
 اتىپ تۇرىپ، جىغىلا - سۇرىنە كولىگە قاراي جۇگىرىپتى. كول سۇنىان
 قانغانىشا ۇشىپ، جۇنىىپ سەرگىپ سالا بەرىپتى. ۇيىتىپ، ول اقىرى

سۇغا جەتىپ جىلقلارمەن بىرگە كول بويىن مەكەندەپ تۇرا بەرىپتى. كۈن ارتىنان كۈندەر، اي ارتىنان ايلار ئوتىپ جاتىپتى. قامبار مەن جىلقلار ئېىر - بىرىنە ئۇير بولپ كەتپتى. قامبار «شاعىن كولدىڭ سۇن مۇنشا كوپ جىلقى شە بەرسە تاۋىلىپ قالماي ما» دەگەن جاۋىپەن ئېىر كۈندەرى جىلقىنى كولدەن قۇپ جىبەرمەك بولپ، ولاردى ۇركىتىپ، ۇرپ ايداعان ەكەن، جىلقلار كەتپەي قويىپتى، ابدەن شارشاپ وكپەسى كۇيگەن قامبار دەمالپ وتىرا كەتپتى دە، كۇيىپ - پىسىپ نەشە الۋان وىعا كەتپتى. ئېىر كەزدە ونىڭ وىنا: «وسى جىلقلاردىڭ قورلىغىنا بىرەۋىن ۇستاپ مەنىپ المايمىن با» دەگەن ئېىر وي ساپ ەتە نۇسەدى دە، جاتقان كۈركەسىنە قاراي تۇرا جۇگرەدى. بەلىندەگى كەزدىگىن الپ، ئۇيلىپ جاتقان الڭ تەرىلەرىن ئىلىپ ارقان ەسە باستاپتى. ئېىر كەزدە جۋان التى قۇلاش شالما ارقان جاساپ الپ، كولدە ۇيەزدەپ تۇرغان ۇلكەن كوك ايعردى ۇستاپ، قۇلاغىنان باسىپ شۇرالاپ نوقتالاپتى دا ۇستىنە قارىپ مەنىپ، ەكى اباغىن ەكى قولتىغىنىڭ استىنا تىغىپ، ۇزىن جالىنان مىقتاپ ۇستاپ وتىرىپ الپ، باسىن قويا بەردى. تۇمىسىنان جۇگەن - قۇرىق تىمەگەن بوز ايعىر اسپانغا قارىپ تۇلاپ قامباردى الا جونەلىپتى. بىرەسە شىغىرىپ، بىرەسە كىسىنەپ، بىرەسە جەر تارىپ، بىرەسە موڭكىپ بەتباق دالانىڭ شاڭىن اسپانغا شىعارىپتى. قامبار سوندا دا جىمىلماي بوز ايعردىڭ ۇستىنە جاپىسىپ وتىرىپ الپتى. بەسىن مەزگىلىندە بوز ايعردىڭ ارىنى قايتىپ جۇاسى باستاپتى. قامبار ونى شاپقا، قۇيىمشاققا ئۇرتىپ كورگەن ەكەن، ول العاشقىداي موڭكى الماپتى. قامبار ونىڭ باسىن وڭغا تارتقان ەكەن، ول وڭ جاققا، سولغا تارتقان ەكەن، سول جاققا بۇرىلىپتى. قۇانىشى قويىنىنا سىماعان قامبار ونى ارتقا بۇرىپ كولگە قاراي زاۋلاتىپتى. ارىنى باسەڭدەگەن سايىن تەبىنىپ، قامشىلاپ ىرقىنا كۈندىرە باستايدى. سۈيىپ، قامبار كۈن باتقاندا كوك ايعردى جۇاستىپ كول بويىنا كەلىپ توقتاپتى. قامباردىڭ قۇانىشىندا شەك بولماپتى. ول تۇنمەن كوك ايعردى سىياپ، قاسپ وزىنە ۇيرلەستىرە

